

χρόνους τούτους ὡσαύτως ἐν Πελοποννήσῳ, ἔνεκα τῶν συχνῶν ἀπὸ θαλάσσης μωαμεθανικῶν ἐπιδρομῶν. Καὶ ἐνταῦθα δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ παρατηρήσωμεν ὁπόσον βραδέως ἐνίοτε ἢ ἀνθρωπότης προβαίνει εἰς τελείωσιν τῶν ἀπλουστέρων κατὰ τὸ φαινόμενον εὐκολιῶν τοῦ βίου. Ἐν τῇ 8 ἑκατονταετηρίδι ὑπῆρχον πρόχειρα πάντα τὰ συστατικά τὰ ἀπαρτίζοντα τὸν τελειότερον ἐναέριον τηλεγράφον. Πρῶτον αὐτὴ τοῦ τηλεγράφου ἡ ἰδέα, δεύτερον οἱ ἀναγκαῖοι πρὸς διαβίβασιν τῶν σημείων πύργοι, τρίτον ἡ πρὸ καιροῦ γνωστὴ τοιαύτη ἢ τοιαύτη συμβολικὴ γραφή, οὐδ' ἀπηρεῖτο εἰμὴ νὰ συνδυασθῶσι τὰ τρία ταῦτα στοιχεῖα, ἵνα διαβιβάζωνται πόρρωθεν καὶ τάχιστα αἱ ποικιλώτεραι εἰδήσεις. Οὐχ ἦττον ὁ συνδυασμὸς οὗτος δὲν ἐγένετο, ἀλλὰ περιορίζοντο εἰς τὴν στοιχειώδη διὰ φρυκτωριῶν τηλεφάνειαν, καὶ ἐδέησε νὰ παρέλθῃσι χίλια ἔτη πρὶν ἢ κατορθωθῇ τὸ ἀπλούστατον ἐκεῖνο ἐπινόημα τοῦ ὁποίου ἔπειτα ἐπῆλθε μετ' οὗ πολὺ καὶ διὰ μιᾶς σχεδὸν ἢ ἑξαισῖα διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σύρματος τελείωσις.

Περὶ τοῦ ὄλου ποσοῦ τῶν ἐτησίων εἰσπράξεων τοῦ κράτους οὐδὲν ἔχομεν ἀσφαλὲς διδόμενον ἀλλὰ τεκμήρια μόνον ὁπωσοῦν διδακτικά. Ἡ βασίλισσα Θεοδώρα, ἀναγκασθεῖσα ἐν ἔτει 856 νὰ καταλίπῃ τὴν ἀρχὴν, παρέδωκεν εἰς τὴν σύγκλητον 140 ἑκατομμύρια δραχμῶν, αἵτινες εἶχον ἐναποταμιευθῆ ὑπ' αὐτῆς καὶ τοῦ προαποθανόντος συζύγου αὐτῆς Θεοφίλου ἐκ τῶν δημοσίων εἰσπράξεων, ἀφοῦ ἀμφότεροι ἐπῆρκεσαν εἰς ὅλας τὰς ἀνάγκας τοῦ κράτους ἐν διαστήματι ἑτῶν εἰκοσιῆς. Ἴνα ἐκ τοῦ ἀποταμιεύματος τούτου συμπεράνωμέν τι περὶ τοῦ ὄλου ποσοῦ τῶν εἰσπράξεων, πρέπει νὰ ἡξεύρωμεν ὅτι ὁ βασιλεὺς Θεόφιλος διετέλεσε δι' ὅλης σχεδὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ εἰς ἀδιαλείπτους πρὸς τοὺς μωαμεθανοὺς πολέμους καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν ἀνεδείχθη εὐτυχὴς εἰς τοὺς πολέμους τούτους, ὅτι προσέτι κατεσκεύασε πολλὰ λαμπρότατα καὶ πλουσιώτατα οἰκοδομήματα, τῶν ὁποίων ἡ περιγραφή ὑπὸ τε τῶν συγχρόνων καὶ τῶν μεταγενεστέρων μαρτύρων καταδεικνύει ὅτι ἐδαπάνησεν εἰς αὐτὰ ποσὰ ὑπέρογκα, ὅτι ἐπὶ πᾶσιν ἢ ὅλη τοῦ Θεοφίλου βασιλεία ὑπῆρξε πολυτελεστάτη περὶ τε τὴν ἀποστολὴν δαπανηρῶν πρεσβειῶν καὶ τὴν ἄλλην κυβερνητικὴν μεγαλοπρέπειαν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἠδυνήθη νὰ καταλίπῃ, μετὰ τοιαύτην οἰκονομικὴν διαχείρισιν, περισσεύμα τσοσούτων ἑκατομμυρίων, ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αἱ εἰσπράξεις τοῦ κράτους ἦσαν δαφιλέσταται.

Τοιαῦται εἶναι αἱ ὀλίγαι καὶ ἀτελεῖς εἰδήσεις ὅσας ἠδυνήθημεν νὰ συλλέξωμεν περὶ τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν αὐτοῦ πόρων. Ἐξ αὐτῶν συνάγεται ὅτι κατὰ τοῦτο ἡ κατάστασις αὐτοῦ δὲν ἦτο τοσοῦτον ἀθλία ὅσον ἐνίοτε παριστάνεται. Ἡ δὲ κατάστασις αὕτη θέλει προσλάβει ἔτι μείζονα εἰς τὰ ὅμματα ἡμῶν ἀξίαν, ὅταν παραβάλωμεν αὐτὴν πρὸς τὰ λοιπὰ κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου ὑφιστάμενα περὶ αὐτὸ κράτη. Ἐν ἀρχῇ τῆς 8 ἑκατονταετηρίδος οὐδὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπῃ κράτος τὸ δυνάμενον, ἔστω καὶ πόρρωθεν, νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναρχίαν λόγῳ βιομηχανίας, ἐμπορίας, ναυτιλίας καὶ διοικητικῆς τάξεως καὶ ἐμπειρίας. Αἱ γερμανικαὶ καὶ φραγκικαὶ φυλαὶ διετέλουν ἔτι διηρημέναι εἰς πολλὰς μικράς, ἀσυντάκτους, πτωχάς, διχονοοῦσας πρὸς ἀλλήλας ἡγεμονίας. Ἐντεῦθεν δὲ οἱ Ἄραβες ἠδυνήθησαν τῷ 711 νὰ διαπεράσωσιν εἰς Ἰσπανίαν, νὰ γίνωσιν ἐν μάχῃ μᾶ κύριοι ἀπάσης τῆς μεγάλης ἐκείνης χερσοῦ/ἡσου καὶ νὰ ἀπειλήσωσιν ἐκείθεν τὴν Εὐρώπην, ἐνῷ περὶ τὰ τέλη τῆς 7 καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 8 ἑκατονταετηρίδος εἰς τοὺς κατὰ τοῦ ἀνατολικοῦ κράτους πολέμους αὐτῶν δὲν ἔπαυσαν ἀναχαιτιζόμενοι καὶ πολάκις ἠττώμενοι. Κατὰ δὲ τὰς δύο πολιορκίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔπαθον